

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

KADER VE KAZA İNANCI

Kader: ölçü, düzen, yasa, kanun, miktar, ahenk, uyum, program, takdir vb. anlamlara gelir.

- ❖ Allahü Teala'nın evrende var olan ve gelecekte var olacak olayları sınırsız ilmi ve gücü ile planlamasıdır.

Kaza: yaratmak, gerçekleştirmek, ortaya çıkarmak, hükme bağlamak vb. anlamlara gelir.

- ❖ Allahü Teala tarafından planlanan olayların gerçekleşmesidir.

- ✚ Kader ve kaza olayı Allah'ın **ilim**, **irade** ve **kudret** sıfatları ile ilgilidir.

Suyun deniz seviyesinde 100 derecede kaynaması **kanunu** kader, 100 dereceye ulaşan bir suyun kaynaması olayının **gerçekleşmesi** ise kazadır.

- ✚ Yüce Allah evrende bulunan her şeyi belli bir ölçüye göre yaratmıştır. Hiçbir olayın veya durumun kendiliğinden gerçekleşmesi mümkün değildir.

- ✚ Bu ölçü ve programlama karşımıza **fiziksel**, **biyolojik** ve **toplumsal** olarak çıkmaktadır.

KADER

(Sünnetullah-Adetullah-Yasa)

Fiziksel

Maddenin, enerjisi, yapısı, oluşumu, değişimi, hareketi ile ilgilidir.

Biyolojik

Canlılık ile ilgili tüm düzenleri içerir.

Toplumsal

Birden fazla insanın etkileşimi söz konusudur.

Dünyanın dönüşü, Yerçekimi, basınç, Işığın kırılması, Sesin yayılması vb.

Canlıların; üremesi, Büyümesi, yapısı, Beslenmesi, gelişmesi, vb.

İnsanlar arasındaki ilişkiler, adalet, dostluk, güven, ticaret, anlaşmalar

Fiziksel Yasalarla İlgili Ayetler

- ✚ Gökten uygun bir ölçüde yağmur indirip onu arzda durdurduk. Bizim onu gidermeye de elbet gücümüz yeter.

Mü'minûn Suresi, 18. ayet

- ✚ O, geceyi, gündüzü, güneşi, ayı... yaratandır. Her biri bir yörüngede yüzmektedirler.

Enbiyâ Suresi, 33. ayet

- ✚ Denizde dağlar gibi akıp gidenler (gemiler) de O'nun (varlığının) delillerindendir.

Şûrâ Suresi 32. ayet

Biyolojik Yasalarla İlgili Ayetler

- ✚ (Ey insanlar!) Biz sizi dayanıksız bir sudan yaratmadık mı?

Mürselât Suresi, 20. ayet

- ✚ Biz, rüzgârları aşılایıcı olarak gönderdik ve gökten bir su indirdik de onunla su ihtiyacınızı karşıladık...

Hicr Suresi, 22. ayet

- ✚ Yeryüzüne bir bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik.

Şu'arâ Suresi, 7. ayet

Toplumsal Yasalarla İlgili Ayetler

- ✚ Sadece içinizden zulmedenlere erişmekle kalmayacak olan bir azaptan sakının ve bilin ki Allah, azabı çetin olandır.

Enfâl Suresi, 25. ayet

- ✚ Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri gelince ne bir an geri kalırlar ne de bir an ileri gidebilirler.

A'râf Suresi, 34. ayet

- ✚ Bunlar yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görmediler mi? ...

Fâtır Suresi, 44. ayet

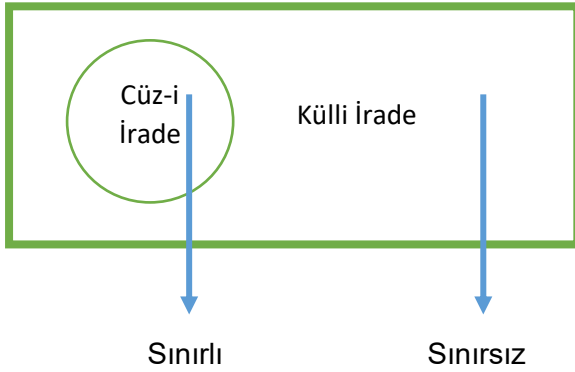
İNSAN İRADESİ VE KADER

İrade: Tercih etmek, istemek, yönelmek, seçmek vb. anlamlara gelir.

- ❖ Kişinin aklını kullanarak iyiyi veya kötüyü; doğruyu veya yanlışlı tercih edebilme yeteneği ve özgürlüğüdür.

	Doğruyu veya yanlışlı
Akıl 	Ayırt eder
İrade 	Tercih eder

- ❖ Kişi, Allah tarafından kendisine verilen bu akıl ve irade sebebiyle yaptıklarından sorumlu tutulmuştur.
- ❖ İrade iki kısımda incelenmektedir.

Cüz-i İrade: İnsana ait olan, kişiyi sorumluluk altına sokan irade çeşididir. Kişi bu irade sayesinde yaptığı seçimlerden sorguya çekilecektir.

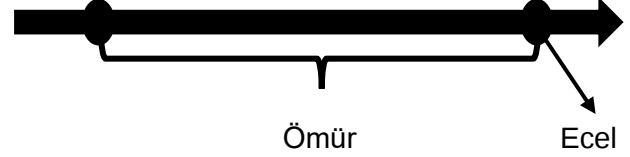
- ❖ Meslek seçimi
- ❖ Din seçimi
- ❖ İbadet etmemiz
- ❖ Arkadaş seçimi

Külli İrade: Allah'a ait olan sınırsız iradedir. Allah'a ait olan bu seçimlerden dolayı kişi hesaba çekilmeyecektir.

- ❖ Irkımız
- ❖ Anne babamız
- ❖ Göz ve ten rengimiz
- ❖ Evrenin işleyişi, yasalar vb.

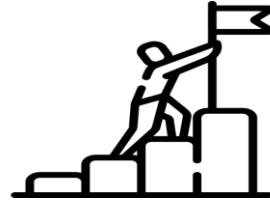
KADERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Ömür ve Ecel: Her canlının doğumundan ölümüne kadar geçen zaman dilimine ömür, yaşamın sona erdiği ana ise ecel denilir.

- ❖ Yer üzerinde bulunan her canlı fanidir (yok olacaktır). Ancak azamet ve ikram sahibi olan Rabbinin zatı baki kalacaktır.
Rahman Suresi, 26 ve 27. ayetler

Emek ve Rızık: Yüce Allah'ın canlıların faydalanması için verdiği maddi ve manevi her şey **rızık** kavramı ile ifade edilir. Bu rızka sahip olmak için her canlının çaba sarf etmesi gerekmektedir.

- ❖ Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur.
Necm Suresi, 39. ayet

Tevekkül: Sözlükte vekil bırakmak, havale etmek gibi anlamlara gelmektedir. Dini anlamda ise, kişinin sorumluluklarını yerine getirdikten sonra yapacağı işi Allah'a havale etmesidir.

Not: Ayet meallerinde genellikle güvenmek olarak kullanılmaktadır. Bundan önce sorumlulukların yerine getirilmesine değinilmez.

- ❖ Onlar sabredenler ve Rablerine tevekkül edenlerdir.

Nahl Suresi, 42. ayet

Başarı ve Başarısızlık; Hastalık ve Sağlık:

Bu kavramlar emek kavramı ile de ilişkilendirilebilir. Kişi gösterdiği çaba ve aldığı tedbirler neticesinde kendisine bir hayat yolu çizmektedir. Bununla birlikte Allah'ın kişiyi sınaması için önüne getirdiği engeller de göz önünde bulundurulmalıdır.

BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. MUSA (AS)

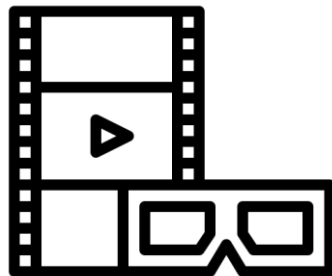

- ❖ Firavun gördüğü rüyayı kâhinlere anlatması sonrasında, kâhinler doğacak bir erkek çocuğunun, hükümdarlığına son vereceğini söylerler.
- ❖ Bunun üzerine Firavun, o yıl doğan tüm erkek çocuklarının öldürülmesini emreder.
- ❖ Hz. Musa'nın annesi bu olayı haber alınca Allah'ın yol göstermesiyle Hz. Musa'yı bir sandığa koyarak Nil nehrine bırakır.
- ❖ Sandık sarayın yakınlarına ulaşınca Firavun'un karısı Hz. Musa'yı alır ve saraya götürür. Gençlik çağına ulaşana kadar sarayda büyür.
- ❖ Bir gün saray dışına çıkıp gezerken İbrani ve Mısırlı iki kişiyi kavga ederken görür ve ayırmaya çalışırken yanlışlıkla Mısırlı'nın ölümüne sebep olur.
- ❖ Bu olay sarayda duyulunca, Firavun'un yakalanarak öldürülmesini ister. Haberi alan Hz. Musa Mısırdan çıkarak Medyen şehrine gider.
- ❖ Medyen'e ulaştığında hayvanlarını sulamak için bekleyen iki kıza (Hz. Şuyb'ın kızları) yardımcı olur.
- ❖ Kızlar bu durumu babalarına anlatınca, babaları Hz. Musa'yı çağırır ve bir teklifte bulunur.
- ❖ Hz. Musa 10 yıl hizmet etmeyi ve karşılığında kızlarından birisi ile evlenmeyi kabul eder. Süre dolduktan sonra Mısır'a geri döner.
- ❖ Mısır'a dönerken Tur Dağı'nda elini koynuna sokunca beyazlaması ve asasını yere atınca yılanı dönüşmesi mucizeleri ile birlikte peygamber olarak seçildi.
- ❖ Bu mucizeler ile kardeşi Hz. Harun'u da yanına alarak Firavun'u hak dine davet etmeye gitti. Firavun da Hz. Musa'nın bu iddiasını çürütmek için büyücülerini davet etti ve Hz. Musa'yı büyücülerle karşılaştırdı.

- ❖ Büyücüler ellerindeki ipleri yere atınca yılan gibi hareket etmeye başlar. Bunun üzerine Hz. Musa elindeki âsâyı yere atar ve büyük bir yılanı dönüşerek büyücülerin tüm yılanlarını yutar.
- ❖ Büyücüler böyle bir olayın ancak bir Peygamber tarafından olabileceğini söyleyerek secdeye gidip Hz. Musa'ya iman ederler.
- ❖ Hz. Musa'ya inananların sayısı artınca Firavun'un da baskıları artmaya başlar. Bunun üzerine Hz. Musa kendisine inananları yanına alarak Kızıldeniz'e doğru yola çıkar. Haberi alan Firavun askerleri ile birlikte Hz. Musa'nın peşine düşer. Kızıldeniz'e geldiklerinde Hz. Musa denizi âsâsını yere vurarak denizi iki ayırır ve karşıya geçerler.
- ❖ Arkalarından takip eden Firavun ve askerleri geçerken deniz kapanır ve hepsi boğularak can verir. Bu esnada Firavun iman ettiğini dile getirirse de son nefeste olan bu iman Allah tarafından kabul edilmez.
- ❖ Mısır'dan çıktıktan sonra Hz. Musa'ya Tevrat indirilir. Bir süre sonra Tur Dağı'na gider ve yerine Hz. Harun'u bırakır. Döndüğünde İsrailoğulları'nın bir buzağı heykeline taptıklarını görür.
- ❖ Bu ve bunun gibi birçok taşkınlıklar sebebiyle İsrailoğulları helâk edilir.

Yandaki karekodu okutarak Kasas Suresi'ni mealli bir şekilde dinleyebilirsiniz.

AYET'EL-KÜRSİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ
عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ
بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

Okunuşu:

Bismillâh irrahmân irrahîm

- ❖ Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm,
- ❖ lâ te'huzûhu sinetün velâ nevm,
- ❖ lehu mâ fissemâvâtî ve ma fil'ard,
- ❖ men zellezi yeşfeu indehu illâ bi'iznih,
- ❖ ya'lemü mâ beyne eydiyhim vemâ halfehüm,
- ❖ velâ yû-hîtûne bi'sey'in min ilmihi illâ bima şâe
- ❖ vesia kürsiyyühüssemâvâtî vel'ard,
- ❖ velâ yeûdühû hıfzuhümâ ve hüvel aliyyül azim.

Anlamı:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

- ❖ Allah, O'ndan başka ilah yoktur; O, hayydir, kayyûmdur.
- ❖ Kendisine ne uyku gelir ne de uyuklama.
- ❖ Göklerde ve yerdekilerin hepsi O'nundur.
- ❖ İzni olmadan O'nun katında kim şefaât edebilir?
- ❖ O, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir. (O'na hiçbir şey gizli kalmaz.)
- ❖ O'nun bildirdiklerinin dışında insanlar O'nun ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler.
- ❖ O'nun kürsüsü gökleri ve yeri içine alır,
- ❖ Onları koruyup gözetmek kendisine zor gelmez. O, yücedir, büyüktür.

- Bu ayet Bakara Suresi'nin 255. ayetine aittir.
- İsmi, içinde geçen Kürsi kelimesinden almaktadır.
- Allah'ın birliğinden (Tevhid) ve sıfatlarından bahseder.

- Bu not çalışma kolaylığı olması için cümlelere ayrılarak hazırlanmıştır. Tek ayet olduğu unutulmamalı!

Ünite ile İlgili Notlar